Minister
Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.0503.1.2026.DT
4277510.17649715.14338822
Warszawa, 30-04-2026

Dotyczy: udzielenia odpowiedzi na oświadczenie senatorskie Pana Senatora Stanisława Pawlaka, znak: BPS/043-53-1401/26

Temat: w sprawie "Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce" w kontekście projektu budowy stopnia wodnego w Siarzewie na rzece Wiśle

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP
Kancelaria Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z przekazanym oświadczeniem senatorskim Pana Senatora Stanisława Pawlaka, złożonym podczas 53. posiedzenia Senatu RP w dniu 4 marca 2026 r., w sprawie "Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce" w kontekście projektu budowy stopnia wodnego w Siarzewie na rzece Wiśle przedstawiam odpowiedź przygotowaną w porozumieniu z Ministrem Infrastruktury.

1. **W jaki sposób projektowana „Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce" odnosi się do inwestycji hydrotechnicznych już planowanych lub procedowanych, w tym do budowy stopnia wodnego w Siarzewie?**

Projekt „Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań" (dalej jako: „Strategia") nie odnosi się do konkretnych inwestycji hydrotechnicznych, w tym do budowy stopnia wodnego w Siarzewie.

Jednym ze wskazanych w Strategii działań jest promocja dobrych praktyk w zakresie utrzymywania wód i prac hydrotechnicznych, mająca na celu podniesienie zrozumienia i akceptacji dla dobrych praktyk utrzymania wód.

Strategia wskazuje na konieczność szerszego niż obecnie stosowania działań opartych na przyrodzie tak w kontekście gospodarki wodnej jak i ochrony przeciwpowodziowej. Zachęca do szerokiego korzystania z rozwiązań opartych na przyrodzie jako rozproszonych, niskokosztowych i przyjaznych dla środowiska narzędzi retencji wody.

Wśród proponowanych w Strategii działań znalazły się:

- w zakresie instrumentów administracyjnych - realizacja działań renaturyzacyjnych zgodnie planami gospodarowania wodami, w tym przywracanie drożności cieków dla ryb i poprawa stanu/potencjału ekologicznego cieków albo wdrażanie dobrych praktyk utrzymywania wód, w tym stosowanie samoutrzymania cieków (utrzymania biernego);

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

- w zakresie instrumentów finansowych - wdrażanie dobrych praktyk utrzymywania wód, w tym stosowanie samoutrzymania cieków (utrzymania biernego);
- w zakresie instrumentów edukacyjnych - promocja dobrych praktyk w zakresie utrzymywania wód i prac hydrotechnicznych; organizacja kampanii edukacyjnej skierowanej do ogółu społeczeństwa o usługach ekosystemowych dostarczanych przez naturalne rzeki i o korzyściach z renaturyzacji rzek w tym kontekście.

Strategia jest dokumentem kierunkowym przeznaczonym dla decydentów kluczowych resortów mających wpływ na gospodarkę wodną, środowiskową i klimatyczną. Jej wdrożenie ma na celu powstrzymanie degradacji mokradeł i przywrócenie ich naturalnych funkcji.

2. Czy przeprowadzono analizę zgodności tej inwestycji z celami strategii oraz z zasadą no net loss (brak straty netto) w odniesieniu do mokradeł?

Inwestycja pn. „Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki – stopień wodny poniżej Włocławka" nie była analizowana pod względem zgodności z celami Strategii. Wszystkie opracowania środowiskowe dla tej inwestycji zrealizowano przed 2020 r., natomiast projekt Strategii został upubliczniony i skierowany do uzgodnień na początku 2026 roku.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że Strategia ma za zadanie ukierunkować politykę Państwa w zakresie ochrony obszarów wodno-błotnych, nie rozstrzyga natomiast o zasadności realizacji konkretnych przedsięwzięć infrastrukturalnych.

3. Jakie działania kompensacyjne lub alternatywne scenariusze rozważane są w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na ekosystem doliny Wisły?

Tak jak wskazano wcześniej Strategia nie odnosi się do konkretnych inwestycji hydrotechnicznych, w tym do budowy stopnia wodnego w Siarzewie. Natomiast dokumentacja sporządzona dla Siarzewa nie uwzględnia postanowień projektu Strategii ze względu na ww. różnice w czasie opracowania.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PGW Wody Polskie, w celu ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko, w dotychczas zatwierdzonych dokumentach zaplanowano działania o charakterze zapobiegawczym, minimalizującym oraz kompensacyjnym, obejmujące w szczególności:

a) zapobieganie niekorzystnym oddziaływaniom na etapie projektowania;

b) działania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko, m.in. na siedliska przyrodnicze, krajobraz, korytarz ekologiczny, glebę, klimat i wiele rodzajów zwierząt i roślin;

c) sposoby kompensacji przyrodniczej dla wariantu lokalizacji wnioskowanego przez Inwestora – Siarzewo (km 706) - przewiduje się dwie grupy działań kompensacyjnych: kompensację przyrodniczą znaczącego negatywnego wpływu na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz kompensację przyrodniczą oddziaływania na inne elementy środowiska.

4. **Czy planowane jest ponowne przeanalizowanie zasadności inwestycji w świetle nowej strategii oraz kaskadyzacji dolnej Wisły?**

Analizy ujęte w koncepcji ochrony przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły (od Włocławka do jej ujścia do Zatoki Gdańskiej) opracowanej w 2014 r. zawierają rekomendacje w zakresie realizacji i rozwiązań polegających na „odbudowie ostróg wraz z wycinką w korycie wielkiej wody oraz budową stopnia poniżej Włocławka", który zakłada:

a) budowę stopnia wodnego poniżej Włocławka, w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania wszystkich obiektów stopnia Włocławek;

b) regulację dolnego odcinka Wisły poprzez budowę/odbudowę ostróg;

c) częściową wycinkę (karczowanie) roślinności w obszarze koryta wielkiej wody, na podstawie opracowania pn. „Analiza wpływu roślinności na warunki przepływu wody w międzywalu".

Zgodnie z założeniami wariantu, analizę przeprowadzono w ujęciu przestrzenno-problemowym. Obejmuje ona odcinek z drugim stopniem wodnym Zbiornika Nieszawskiego (obecnie stopień Siarzewo), regulację koryta poprzez przebudowę istniejących ostróg oraz ich zabudowę uzupełniającą z nową funkcjonalnością, a także udrożnienie powierzchni równiny zalewowej poprzez wycinkę drzew i krzewów.

PGW Wody Polskie wskazują, iż wybudowanie drugiego stopnia wodnego poniżej Zbiornika Włocławskiego wyeliminuje szkodliwą działalność procesu erozji wgłębnej, co zapewni bezpieczeństwo istniejącej zabudowie hydrotechnicznej i zapobiegnie ryzyku wystąpienia katastrofy budowlanej oraz ekologicznej. Ponadto towarzyszące zbiornikowi wały boczne, których celem jest ograniczenie zalewu spiętrzonych wód i powstanie za nimi obszarów depresyjnych, całkowicie wyeliminują zagrożenie powodziowe na tym odcinku równiny zalewowej Wisły. Tym samym oba zbiorniki w swoim bezpośrednim sąsiedztwie (na odcinku długości ponad 90 km) wyeliminują zjawisko powodzi oraz przyczynią się m.in. do odtworzenia warunków siedliskowych w dnie doliny, zdegradowanym przez erozję. PGW Wody Polskie podkreśla, że realizacja tylko części wariantu, polegająca na budowie samego stopnia Siarzewo, nie zapewni stabilności istniejących wałów ani nie ograniczy ryzyka zatorów lodowych na całym odcinku dolnej Wisły. Z tego względu ww. zadanie należy traktować kompleksowo.

W związku z odwołaniem od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej w dniu 29 grudnia 2017 r. przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obejmującej stopień wodny w Siarzewie oraz jej uchyleniem przez GDOŚ decyzją z dnia 23 grudnia 2024 r. planowana jest aktualizacja raportu oddziaływania na środowisko. W przypadku przyjęcia Strategii ww. aktualizacja może obejmować analizę pod względem spójności przedsięwzięcia z celami Strategii.

5. **Czy rząd planuje działania w zakresie rozwoju retencji wód opadowych i roztopowych w celu przeciwdziałania suszom i powodziom?**

Wpływ na częstotliwość występowania susz mają zmiany klimatu, które charakteryzują się zmniejszonymi opadami śniegu oraz zmianami rozkładu opadów w ciągu roku. Niemniejszy wpływ ma również występowanie większych wartości temperatury powietrza,

co powoduje większe parowanie co wpływa na charakter bilansu wodnego w Polsce. W związku z powyższym oraz mając na uwadze narastający problem suszy oraz występujących niedoborów wody na obszarze kraju resorty, w zakresie swoich kompetencji i uprawnień, podejmują działania ukierunkowane na minimalizację negatywnych skutków suszy. Zadania te prowadzone są dwutorowo – z jednej strony są to inicjatywy o charakterze strategicznym i legislacyjnym oraz podnoszące świadomość społeczną, a z drugiej polegające na realizacji konkretnych inwestycji i rozwiązań, które zmniejszają lub niwelują negatywny wpływ zmian klimatu, a także poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych.

W kwestii zapobiegania suszy na szczególną uwagę zasługuje Plan przeciwdziałania skutkom suszy (dalej jako: „PPSS") – główny dokument planistyczny w zakresie suszy, który przyjęty został przez Ministra Infrastruktury rozporządzeniem z dnia 15 lipca 2021 r. Dokument ten wraz z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planami zarządzania ryzykiem powodziowym, przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce. Projekt PPSS został opracowany w uzgodnieniu z: ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej oraz wojewodami, uwzględniając przy tym podział kraju na obszary dorzeczy. Był on także poddawany półrocznym konsultacjom społecznym, które nadały ostateczny kształt dokumentowi.

PPSS, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy - Prawo wodne, zawiera: analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych; propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych; propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji; działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Celem PPSS jest ograniczenie skutków suszy, a zostanie on osiągnięty przez działania, zarówno techniczne – w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – takie jak kształtowanie odpowiednich postaw i edukowanie społeczeństwa.

Działania zwiększające retencję planowane do realizacji do 2030 r. zostały określone w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030" (dalej jako: „PPNW"), przyjętym uchwałą Rady Ministrów nr 152 z dnia 22 sierpnia 2023 r. Niniejszy dokument opracowany został dla obszaru całego kraju, z uwzględnieniem podziału na regiony wodne i obszary dorzeczy. Program uwzględnia wszystkie rodzaje retencji: sztuczną i naturalną oraz wskazuje działania ukierunkowane na jej zwiększenie z obecnego poziomu 7,5% do ponad 15% tj. zmagazynowanie dodatkowych 5 mld m^3 wody, co stanowi ponad 85 średniego rocznego odpływu wód z obszaru Polski.

W celu poprawy retencji przewidziano 14 typów działań, w tym m.in. renaturyzację ekosystemów mokradłowych i rzecznych, odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych i rolniczych oraz realizację nowych, a także przebudowę istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających.

PPNW stanowi realizację działania pn. „Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody" wskazanego w katalogu działań Planu przeciwdziałania skutkom suszy, zgodnie z załącznikiem do PPSS.

Obecnie trwa proces przeglądu i aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy (aPPSS). Zgodnie z aktualnym harmonogramem aPPSS będzie opracowany w I kwartale 2027 r. Zgodnie z przyjętymi założeniami, w aktualizowanym Planie inwestycje związane z budową obiektów hydrotechnicznych mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy, będą realizowane wyłącznie na obszarach, na których nie można osiągnąć tego samego efektu przy zastosowaniu innych metod bardziej przyjaznych środowisku.

Odnosząc się do kwestii zapobiegania powodziom wyjaśnić należy, iż zgodnie z art. 163 ust. 5 ustawy - Prawo wodne, ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Obecnie obowiązują plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy Wisły, Odry, Pregoły Niemna, Łaby i Dunaju. Powyższe plany zostały przyjęte w formie rozporządzeń Ministra Infrastruktury wydanych jesienią 2022 r.

W ww. planach budowa zbiorników retencyjnych jest wymieniona jako jedno z typów działań mających na celu redukcję ryzyka powodziowego. Zgodnie z założeniami planów zarządzania ryzykiem powodziowym, zagrożenie powodziowe można ograniczać stosując działania zwiększające retencję, zarówno naturalną, jak i sztuczną (zbiorniki retencyjne) oraz budowle ograniczające zasięg powodzi, czyli obwałowania i kanały ulgi, a dla mniejszych powodzi, regulacje koryt rzecznych. Warto zauważyć, iż jednym z zadań zawartych w ww. planach jest „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych". Działanie to polega na prowadzeniu analiz i badań w zakresie możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji, stosowania różnego rodzaju działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji powodziowej, budowy i przebudowy urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji powodziowej, usprawniania systemu zarządzania ryzykiem powodziowym, ale także zlecania analiz eksperckich dotyczących wdrażania wyników badań w praktyce gospodarowania wodami.

Ministerstwo Infrastruktury przeprowadziło ponadto analizę możliwych koncepcji rozwiązań legislacyjnych dotyczących przeciwdziałania podtopieniom związanym z występowaniem deszczy nawalnych oraz innych opadów. Na podstawie ww. analizy resort infrastruktury zaproponował, że przeciwdziałanie deszczom nawalnym będzie realizowane w ramach Miejskich Planów Adaptacji, poprzez wykonywanie koncepcji zagospodarowania na terenie miasta wód opadowych i roztopowych będących skutkiem opadów atmosferycznych. Zapisy te znalazły się w ustawie z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw. Do opracowania niniejszej koncepcji zobligowane są miasta powyżej 20 tys. mieszkańców, które to są najbardziej narażone na skutki zmian klimatu. PGW Wody Polskie przygotowało „Poradnik dla miast - Identyfikacja obszarów zagrożonych wodami opadowymi", który ma na celu przede wszystkim wesprzeć miasta i gminy w zakresie prac dotyczących problematyki powodzi opadowych na ich obszarach.

W zakresie działań podejmowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej jako: „MKiŚ") resort pracuje nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przywracaniem retencji oraz zapobieganiem skutkom suszy. W ramach prac analizie podlega między innymi usprawnienie realizacji: działań mających na celu zwiększenie retencji krajobrazowej i ograniczenie procesów osuszania gleb; renaturyzacji cieków

wodnych w celu zwiększenia odporności ekosystemów wodnych na zmiany klimatyczne oraz poprawy retencji korytarzowej; budowy obiektów zielonej retencji dla zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi.

Ponadto MKiŚ pracuje nad aktualizacją Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 celem rozszerzenia grupy beneficjentów w zakresie działań związanych z renaturyzacją przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych m.in. o jednostki samorządu terytorialnego. Program ten koncentruje się na działaniach renaturyzacyjnych, które realnie przełożą się na zwiększenie odporności zasobów wodnych na zmianę klimatu.

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planują natomiast ogłoszenie kolejnych naborów na dofinansowanie przydomowych systemów gromadzenia i wykorzystania deszczówki – pn. Mikroretencja. Instalacje te przyczyniają się do ochrony lokalnych zasobów wodnych, a w konsekwencji łagodzenia skutków suszy oraz przeciwdziałania podtopieniom.

Sam projekt Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych proponuje zaś rozwój retencji krajobrazowej gospodarki wodnej w skali zlewniowej. Daje to możliwość wykorzystania istniejącej zielono niebieskiej infrastruktury (rzeki, jeziora, oczka wodne, stawy, torfowiska, lasy bagienne) do zatrzymywania wody w glebach organicznych i przenikania do wód podziemnych. W związku z tym jako konieczne identyfikuje działania na rzecz ponownego nawadniania osuszonych torfowisk, zarówno na gruntach Skarbu Państwa, jak też zapewnienie możliwości gromadzenia wody przez rolników na terenie gospodarstw rolnych.

W ramach drugiego priorytetu Strategia dąży do zwiększenia retencji na terenach nadrzecznych poprzez wdrożenie odtwarzania rzek i wprowadzanie bagiennych stref buforowych, prowadzenie prac utrzymaniowych w wysokich standardach środowiskowych, usuwanie niefunkcjonujących barier hydrotechnicznych na ciekach oraz odtwarzanie terenów zalewowych, czyli w uzasadnionych i możliwych przypadkach odsuwanie wałów przeciwpowodziowych od koryta rzeki.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożała
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM